

de arról megbizonyosodtunk, hogy az olyan kivételes képességű művészek, mint amilyen Jukka-Pekka Saraste és A Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekara „vakmerősége” — kifizetődik.

MARIAS Zoltán fordítása

Bogdan RUŠKUC

K É P Z Ő M Ű V É S Z E T

A KIBONTAKOZÁS FELÉ

Szajkó István szabadkai festő és grafikus az utóbbi időben mind többet hallat magáról. „Jó kritikája van” — szoktuk mondani, s valóban így igaz, mert elismerő szavak és díjak övezik, mintegy jelezve: azoknak a szabadkai festőknek az utódjába lép, akiknek neve túljut szűkebb környezetük határain.

Szajkó szinte berobbant képzőművészeti életünkbe, úgy jött a zágrábi akadémián szerzett oklevéllel a zsebében (Nikola Reiser tanítványa volt), hogy eleve oda kellett figyelni arra, amit csinál. 1978-ban Josip Skenderovićtyal rendezett érdekes grafikai kiállítást a palicsi Vigadó teraszán, találó címmel: Kontaktus 78. S ez a cím jelezte a két akkor induló képzőművész akaratát: kapcsolatot teremteni a közönséggel, s ha kell, ráerőszakolni a látogatóra az alkotást, hogy végül is mű és közönség teremtsen kapcsolatot egymással. Grafikai lapjaikat úgy helyezték el, hogy a közönségnek valóban beléjük kellett botolniuk. Már ezen a kiállításon fel kellett figyelnünk Szajkó új, tehát konvencióktól mentes témáira, s kibontakozásban levő sajátos hangjára is.

Bár nem szerepel gyakran, indulása óta hol itt, hol ott, de többnyire jól megválogatott helyeken állít ki. Két évvel a palicsi tárlat után az istriai Groznanban mutatta be rajzait az ottani művésztelepen, majd a belgrádi Ifjúsági Otthon következett. Volt már kiállítása az ismert szabadkai képkeretező mesternél Franzer Istvánnál, állított ki Zomborban, Eszéken és Újvidéken, vendége volt a Zágráb melletti Galzenica képtárnak, s a szegedi Móra Ferenc Múzeum képtárának is.

Fölfutása valóban gyors volt. Ennek bizonyítéka, hogy részt vett a modern vajdasági képzőművészetet Párizsban bemutató kiállításon is. A dicséretekben eléggé fukarkodó belgrádi és zágrábi kritikuskor is fölfigyeltek munkáira, szűkebb pátriája pedig előbb a Nagypáti Kukac Péterről elnevezett díjjal jutalmazta 1983-ban, majd tavaly elnyerte Szabadka város legrangosabb művelődési díját, a Bodrogvári Ferenc-díjat is.

Nyilván fölőseges arról meditálni, hogy korán kapta-e ezeket az elismeréseket, mert esetleg időnap előtt teszi majd önmagának a kérdést: elérhet-e itt még valamit egy festő. Mivel Szajkó István a *festészetért és a festészetből él*, reméljük, erre nem kerül sor. Nem „sikerfestőnek” indult, célja nem az, hogy képei tetszenek, hanem, hogy igazak legyenek. Orthagyva az intézményben, a Képzőművészeti Találkozó kapott állását, s vállalva a szabad művészi státussal járó nehézségeket, jelezte, hogy őt a festészetten kívül semmi más nem érdekli. Műterme azonban mindig nyitva áll az érdeklődők előtt.

Szajkó eddigi munkásságát talán akkor határoznánk meg a legpontosabban, ha azt mondanánk: ő az *egyszerű egyszerűtlenséget* keresi, azt, ami a *látszatot belülről* determinálja. A dolgok és összefüggések mélyebb értelmét keresi. Nem annyira a felszíni, a látszat, mint inkább az *átélt* érdekli. Ezt az illuzióyszerű láttatás jellemzi, s ez konkrét példán is bizonyítható. Kedvelt témája a bicikli és a fehér pingponglabda. De mindkettő szimbólum csupán, az első a mozgás tanulmányozásának, az utóbbi pedig egyfajta kaotikus-kozmikus világnak a jelképe.

„Az intervenció reményében” — írta egyik képe alá, meghatározva ezzel a félmondattal munkájának motivációját is. Imponáló magabiztossággal, képességének tudatában munkálja a vászon vagy a papír felületét, fest és rajzol, közvetíti felénk belső impulzusait. Mintha egy gyorsíró képi jegyzetei volnának rajzai. S olyanok is valóban, mint a jegyzetek. Csak a lényeges információt közlik, minimális számú vonallal, s ugyanakkor összetett üzenetet közvetítenek: a rejtélyest, különöst, a megfoghatatlant.

Képein megpróbál titkokat felfedni, de mindezt úgy teszi, hogy érezzük, egyedi logika érvényesül bennük: alkotójuk fegyelme pedig elsősorban nem is a *vánra*, hanem a *leszre* irányul.

BORDÁS Győző fordítása

Bela DURANCI

FRANCIA FESTÉSZET BELGRÁDBAN

A 60-as években a francia művészet tekintélye a hosszú évtizedeken keresztül tartó dominancia után katasztrofálisan lesüllyedt. A kulturális krízist a háború utáni gazdasági fellendülés váltotta ki, pontosabban az, hogy a művészet lemaradt az árutermelés mögött. A sokáig uralmon levő lírai absztrakció túl szubjektív, bezárt és finomkodó esztétizálása mintha meddővé tette volna a francia festészetet. Történetek ugyan kezdeményezések a művészet megújulására, s ki is alakult egy új érzelmi légkör, amely figyelmét a tengeren túlra irányította. A *Valóság*